



اطلاعات و ضد تروریسم

گزارشی و تدوین:

معاونت پژوهش و تولید علم

دانشکده اطلاعات

موسسه چاپ و انتشارات

۱۳۹۴

اطلاعات و ضدتروریسم / گردآوری و تدوین معاونت پژوهش و تولید علم -
تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات، ۱۳۹۴
۵۰۰ ص: جدول، نمودار. - ش ۲۸۸
کتابنامه

۱. تروریسم - پیشگیری ۲. سازمان اطلاعاتی - ضدتروریسم الف. موسسه
چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات
۱۳۹۴ ۷۸ الف / ۶۷۷۸ HV

مشخصات

عنوان: اطلاعات و ضدتروریسم

گردآوری و تدوین: معاونت پژوهش و تولید علم

ناشر: موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۱۶۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۳-۷۶-۸

تهران: صندوق پستی ۱۴۳۸-۱۶۷۶۵

«تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن، کلی یا جزئی به هر صورت
(چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.»

تلفن: ۲۲۴۶۹۷۳۹

برخی تحلیل‌گران و محققان هنگام تحلیل تهدیدهای گروه‌های تروریستی فرامشی به عباراتی نظیر نسل چهارم جنگ و جنگ نامتقارن اشاره کرده‌اند. نسل چهارم جنگ عمدتاً به تغییر در مفاهیم نبرد مربوط می‌شود. هدف این نسل از جنگ عبارت است از نابودی درونی دشمن و نه صرفاً پیروزی فیزیکی بر او. نسل چهارم جنگ‌ها ماهیتی پراکنده و فاقد تعریف دارند. تمایز بین جنگ و صلح تا حد زیادی محو می‌شود. این جنگ‌ها ماهیتی غلطی دارند چراکه هیچ جبهه یا میدان نبرد تعریف‌شده‌ای وجود نخواهد داشت. تمایز بین نظامی و غیرنظامی ممکن است از بین برود. کنش‌ها در عمق مکانی همه مشارکت‌کنندگان از جمله جامعه صورت خواهد گرفت و جامعه در این جا موجودیتی فرهنگی است و نه فیزیکی.

مرز میان کشورها از نگاه تروریست‌ها اغلب فرصت محسوب می‌شود نه مانع. تروریست‌ها می‌توانند خارج از مرزهای کشور هدف به لحاظ عملیاتی، مالی و فنی بدون این که در معرض ناظران قانونی باشند، برای حمله‌هایشان برنامه‌ریزی کرده تا آموزش دیده و آماده شوند و در جاتی از مدارا و حتی پشتیبانی پنهانی از جانب کشور میزبان را دریافت کنند.

فناوری جدید، مأموریت مبارزه با تروریسم را از جهات مختلف تحت تأثیر قرار داده است. استفاده وسیع تروریست‌ها از فضای سایبر از مصادیق این مسئله می‌باشد. در عصر اینترنت و دسترسی جهانی به ارتباطات دیجیتال، تروریست‌ها توانایی‌های جدیدی برای دسترسی به هر کشوری دارند. آن‌ها به وسیله روش‌هایی مانند رمزگذاری و پنهان‌نگاری با یکدیگر به سرعت و تا حد زیادی ناشناس ارتباط برقرار می‌کنند و به تبادل پیام پرداخته و حملات خود را در سطح جهان به اجرا در می‌آورند. بهره‌گیری

تروریست‌ها از فن‌آوری‌های نوین و پیچیدگی‌های استراتژیکی در این خصوص تهدیدات جدیدی را به همراه خواهد داشت. این تهدیدات نیازمند پاسخ از سوی کشورهای در معرض تهدید مبنی بر اطلاعات کارآمد می‌باشد.

کتاب پیش رو با عنوان اطلاعات و ضدتروریسم به کندوکاو در خصوص نقش اطلاعات و دستگاه‌های اطلاعاتی در مبارزه با تروریسم می‌پردازد. این کتاب با نگاه به تروریسم به عنوان یک چالش اطلاعاتی، نقش و کارکرد جمع‌آوری اطلاعات و تحلیل اطلاعاتی در مقابله با تروریسم را مورد بررسی قرار می‌دهد. نقش تحقیقات عملیاتی در رویارویی با تروریسم از دیگر موضوعات این کتاب می‌باشد. بهره‌گیری از رهیافت پژوهشی عملیاتی باعث اتمام‌تر شدن اقدامات ضدتروریستی می‌شود و الگوها، روندها و انحرافات جدید را کشف و تبیین می‌نماید که این مسئله با هدایت صحیح جمع‌آوری اطلاعات، تحلیل اطلاعات، سامع و تعیین روابط بین سیستمی و ادغام اطلاعات محقق می‌گردد و موجب استفاده برتر از داده‌های اطلاعاتی در نبرد علیه تروریسم جدید خواهد شد.

کتاب حاضر به تبیین روانشناختی و جامعه‌شناختی ریشه‌های تروریستی، ریشه‌های افراط‌گرایی، انگیزه‌های ترور و بررسی مطالعات موردی در این خصوص می‌پردازد. از دیگر مواردی که این کتاب به آن اشاره داشته است، ضرورت اتخاذ رویکرد هم‌گرایی و تلفیق اطلاعات در مبارزه با تروریسم است. اثر حاضر این‌طور بیان می‌کند که ظهور تروریسم جدید و فراملیتی و شبکه‌ای را می‌توان به‌عنوان تغییری در محیط استراتژیک سازمان‌های ضدتروریستی شناسایی کرد و انتظار می‌رود سیستم‌های سیاسی، حقوقی و سازمان با ایجاد هم‌گرایی و هماهنگی در مکانیسم‌ها و راهبردها، به این چالش‌ها واکنش نشان دهند. از دیگر موضوعاتی که کتاب پیش رو به خوبی به آن پرداخته است، ابزارهای مبارزه با تروریسم است.

سیستم‌های رهگیری تامین مالی تروریستی، جلوگیری از استفاده از سیستم‌های مالی برای اهداف پولشویی و تامین مالی تروریست‌ها، نگهداری و تبادل اطلاعات، کنترل ارتباطات الکترونیکی و تلفنی، هم‌گرایی و هماهنگی، تمرکزگرایی و تمرکززدایی از مهم‌ترین این ابزارها می‌باشند.

بررسی ماهیت تروریسم و چالش‌های اطلاعاتی مربوط به آن، فرصت‌ها و چالش‌های فناوری مدرن درخصوص تروریسم، هم‌گرایی و تلفیق اطلاعاتی، پیشرفت‌ها و محدودیت‌های اتحادیه اروپا در نقش بازیگر بین‌المللی ضدتروریسم، بررسی انتقادی کنترل‌ها برای اهداف ضدتروریستی، تبادل اطلاعات روایت و سامانه کنترلی آن ارتقاء، قابلیت شناسایی تروریست‌ها در مرز، سیاست‌های ضدافراط‌گرایی و استراتژی ضدتروریسم اتحادیه اروپا و روش‌های ضدتروریستی سرویس‌های اطلاعاتی سیا و اف‌بی‌آی، از مهم‌ترین موضوعاتی است که کتاب حاضر به آن پرداخته است.

تروریسم ماهیتاً یک رقیب نیست بلکه یک وسیله و ابزار برای رقاباتی است که از این ابزار استفاده می‌کنند. مقابله با چنین رقاباتی در سطح را برده‌ی نیازمند فهم اهداف بزرگ‌تر آن‌ها است تا بتوان بر آن‌ها غلبه یا به کلی آن‌ها را ریشه‌کن نمود. ضرورت استنباط جدید از تهدید و کنش‌های پنهان بین‌المللی، نقش‌ها و مسئولیت‌های جدیدی در این عرصه به همراه می‌آورد. دانشکده اطلاعات به‌نوبه خود مجموعه پیش‌رو را در قالب مجموعه مقالات با محور «اطلاعات و ضدتروریسم» مورد تدوین و گردآوری قرار داده است. مقالات ارائه‌شده در این اثر عمدتاً جدید بوده و دریچه‌هایی نو را پیش روی خوانندگان محترم خواهد گشود.

معاونت پژوهش و تولید علم

فهرست مطالب

۳		مقدمه ناشر
---	-------	------------

فصل اول

ضد تروریسم و اطلاعات

۱۵		مقدمه
۱۷		تروریسم فراملی
۱۹		سیاست و اقدامات عملی در مقابله با گروه‌های تروریستی بین‌المللی
۲۰		نیازمندی‌های اطلاعاتی در مقابل گروه‌های تروریستی بین‌المللی
۲۴		تکامل اطلاعات تروریسم تا جرایم فراملی
۲۶		مسائل همیشگی
۲۷		همراهی با جهانی‌سازی: پیامدهای مایه‌سودن
۲۸		تروریسم سایبری: پیامدهای غرب، بود
۳۲		تسلیمات کشتار جمعی تروریست‌ها، پیامدهای اشتباه کردن
۳۹		نتیجه‌گیری
۴۱		یادداشت

فصل دوم

جنگ اطلاعاتی در مورد تروریسم

۴۳		مقدمه
۴۷		اطلاعات ضد تروریستی چیست؟
۴۸		تروریست به عنوان یک چالش اطلاعاتی
۵۱		جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات؛ و مبارزه با تروریسم
۵۲		جاسوس‌های انسانی متفاوت
۵۶		نقش حیاتی اطلاعات علانم
۵۹		تحلیل مبارزه با تروریسم
۶۰		اهمیت ارتباط
۶۶		روابط متفاوت بین تحلیل‌گران، عناصر جمع‌آوری اطلاعات و سیاست‌گذاران
۶۸		معضلات و مشکلات
۶۹		موضوعات سیاست اطلاعات
۷۱		مسائل خارج از کشور

۷۶	توصیه‌های سیاسی.....
۷۷	آنچه را که شکسته نشده درست ننگید.....
۷۹	اصلاح بازداشت.....
۸۰	آماده‌سازی مردم.....
۸۲	یادداشت.....

فصل سوم

نقش تحقیقات عملیاتی در ضدتروریسم

۸۹	مقدمه.....
۹۱	محیط کنونی تهدیدات.....
۹۴	اهمیت روان‌بخشی در مقابل اهمیت عملیاتی.....
۹۵	نمونه‌ای از کاربرد تحقیقات روان‌شناسی عملیاتی.....
۹۷	اصول تحقیقات دارای کاربرد عملیاتی.....
۹۹	مزیت‌های رهیافت پژوهش - محور.....
۱۰۱	کاربردهای پژوهش عملیاتی رفتار - محور.....
۱۰۱	جمع‌آوری اطلاعات.....
۱۰۲	تحلیل اطلاعات.....
۱۰۲	به‌کارگیری منابع.....
۱۰۳	تعیین روابط بین سیستمی.....
۱۰۳	ادغام اطلاعات و داده‌ها.....
۱۰۴	نیاز به اهمیت عملیاتی و کارآمدی تحقیق.....
۱۰۶	یادداشت.....

فصل چهارم

اطلاعات با هدف مبارزه با تروریسم: اهمیت تلفیق تمامی منابع

۱۱۱	مقدمه.....
۱۱۵	نقش اطلاعات.....
۱۲۰	اطلاعات برای مبارزه با تروریسم (ضدتروریسم).....
۱۲۵	ادغام داده‌ها و عصر ترور: پیامدهایی برای دموکراسی.....
۱۲۶	موقعیت داخلی برای جمع‌آوری اطلاعات و ادغام اطلاعاتی.....
۱۳۲	چه بایستی انجام شود؟.....
۱۳۳	پیگیری هشدار جامع اطلاعاتی؟.....

۱۳۴	استخراج اطلاعات و تحلیل داده‌ها
۱۳۶	کمک گرفتن از بخش خصوصی: ساختمان‌های هوشمند
۱۳۹	نتیجه‌گیری
۱۴۱	یادداشت

فصل پنجم

از هم‌گرایی تا تلفیق عمیق:

ارزیابی تأثیر استراتژی‌های ضدتروریستی اروپا بر حوزه‌های داخلی

۱۴۵	مقدمه
۱۴۶	تفکر مفهوم: ریشه هم‌گرایی ضدتروریستی
۱۴۸	حوزه‌های هم‌گرایی ضدتروریستی
۱۵۳	چشم‌اندازهای تنوریک: هم‌گرایی
۱۵۸	ابزارهای ضدتروریستی: استفاده از تأثیرشان بر هم‌گرایی حقوقی
۱۶۵	مسیرهای هم‌گرایی در شش مدار عد و انصاف: اروپا
۱۷۶	نتیجه‌گیری‌ها
۱۸۰	یادداشت

فصل ششم

چالش‌های اطلاعاتی

در ردیابی نقل و انتقالات مالی اینترنتی گروه‌های تروریستی

۱۸۷	مقدمه
۱۸۸	وضعیت کنونی حاکم بر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات اینترنتی
۱۹۱	خدمات مالی دیجیتالی اینترنتی
۱۹۴	رهگیری هکرها
۱۹۵	تلفیق داده‌ای
۲۰۱	چالش‌های سیاسی و اجتماعی
۲۰۴	ملاحظات مربوط به فضای مجازی
۲۰۷	کنترل صلاحیت‌های اینترنتی
۲۰۸	نظریه پردازان اجتماعی و تروریسم مجازی
۲۰۹	تروریست‌های مجازی
۲۱۲	یادداشت

فصل هفتم

اتحادیه اروپا در نقش بازیگر بین‌المللی ضدتروریسم: پیشرفت‌ها و محدودیت‌ها

۲۱۷	مقدمه
۲۱۸	درآمد
۲۲۰	استنباط اتحادیه اروپا از تهدید تروریسم بین‌المللی
۲۲۵	چارچوب قانونی
۲۲۹	چارچوب نهادی
۲۳۷	شکل‌های اصلی بُعد جهانی ضدتروریسم اتحادیه اروپا
۲۴۸	جمع‌بندی
۲۵۱	یادداشت

فصل هشتم

بررسی انتقادی کنترل مرزها

به دنبال یکی از ابعاد خط‌مشی ضدتروریسم اتحادیه اروپا

۲۵۷	مقدمه
۲۶۰	کنترل مرزها و اتحادیه اروپا
۲۶۵	استفاده از کنترل مرزها برای اهداف ضدتروریسم: اهداف و اولتیمات‌های اتحادیه اروپا
۲۶۷	استفاده از کنترل مرزها برای اهداف ضدتروریسم: دستاوردهای اتحادیه اروپا
۲۶۸	تقویت کنترل مرزهای خارجی
۲۶۹	ارتقای قابلیت شناسایی تروریست‌ها در مرز
۲۷۰	بهبود امنیت اوراق هویت
۲۷۳	تقویت تبادل اطلاعات مربوط به کنترل مرزها
۲۷۳	تبادل اطلاعات روادید و سامانه اطلاعات روادید
۲۷۵	تبادل اطلاعات کنترل مهاجرت و نسل دوم سامانه اطلاعات شنکن
۲۷۶	تبادل اطلاعات درباره گذرنامه‌های گمشده یا دزدیده‌شده
۲۷۷	تبادل داده‌های اثر انگشت از طریق Eurodac
۲۷۸	تبادل اطلاعات مسافران
۲۸۱	هماهنگی بازتعریف کنترل مرزهای داخلی
۲۸۳	کارایی اقدامات کنترل مرزهای اتحادیه اروپا در اهداف مقابله با تروریسم: بررسی انتقادی
۲۹۱	نتیجه‌گیری
۲۹۳	یادداشت

فصل نهم

ارزیابی انتقادی یک دهه اطلاعات و ضدتروریسم اتحادیه اروپا

۳۰۱	 مقدمه
۳۰۸	 اهمیت اتحادیه اروپا پس از ۱۱ سپتامبر در نقش یک بازیگر ضدتروریسم
۳۱۵	 رد پای کم رنگ ضدتروریسم اتحادیه اروپا
۳۲۰	 چشم انداز آینده
۳۲۵	 یادداشت

فصل دهم

ایا چاست های ضد افراط گرایی اتحادیه اروپا جامع و هماهنگ است؟

۳۲۹	 مقدمه
۳۳۱	 افراط گرایی و عضو گیری
۳۳۲	 پژوهش درباره افراط گرایی و عضو گیری ضد افراط گرایی
۳۳۵	 الگوی TTSRL روی عوامل سبب ساز افراط گرایی
۳۳۹	 سیاست های اتحادیه اروپا برای مقابله با افراط گرایی و عضو گیری در راستای استراتژی ضد تروریسم
۳۴۱	 استراتژی ضد تروریسم اتحادیه اروپا
۳۴۴	 استراتژی اتحادیه اروپا برای مبارزه با افراط گرایی و عضو گیری تروریسم
۳۴۷	 پیگیری
۳۴۸	 سیاست های ضد افراط گرایی اروپا
۳۵۲	 مقایسه تئوری و عمل
۳۵۳	 ارزیابی جامعیت
۳۵۳	 علل سیاسی
۳۵۴	 علل اقتصادی
۳۵۵	 علل فرهنگی
۳۵۶	 تحرکات شبکه های
۳۵۷	 فرآیندهای هویت یابی
۳۵۷	 فقر نسبی
۳۵۸	 ویژگی های روان شناختی، تجربیات شخصی، عقلانیت
۳۵۹	 سرعت دهنده ها: عضو گیری و وقایع آغازگر
۳۶۰	 جامعیت و یکپارچگی رویکرد
۳۶۴	 یادداشت

فصل یازدهم

تأمین امنیت حمل و نقل هوایی به رهبری اطلاعات:

کنترل اولیه اسامی تروریست‌های موجود در لیست سیاه اینترپل، کنترل لیست‌های سیاه پرواز ممنوع برای پیشگیری از تهدیدهای تروریستی

۳۶۹	 مقدمه
۳۷۰	 تهدیدهای معاصر علیه پروازهای مسافربری
۳۷۶	 استراتژی‌های دولتی بین‌المللی برای تأمین امنیت حمل و نقل هوایی
۳۷۸	 کانادا
۳۸۳	 ایالات متحده آمریکا
۳۹۰	 بریتانیا
۳۹۲	 اسرائیل
۳۹۴	 اتحادیه اروپا
۳۹۶	 لیست‌های سیاه افراد تروریست و امنیت حمل و نقل هوایی
۳۹۷	 مشارکت اطلاعات در امنیت هوایی
۴۰۲	 ارتقای اقدامات کنترل اولیه
۴۰۳	 یادداشت

فصل یازدهم

استراتژی ملی مبارزه با مسافران‌های تروریستی

۴۰۹	 مقدمه
۴۱۳	 خلاصه اقدامات پیشنهادی
۴۱۸	 ستون ۱: ارتقای توانایی‌های ایالات متحده و همکاران خارجی‌اش جهت اجرای حرکت
۴۱۸	 هدف استراتژیک ۱: نفی توانایی تروریست‌ها برای عبور از مرزهای بین‌المللی
۴۲۲	 هدف استراتژیک ۲: کمک به کشورهای همکار برای ظرفیت‌سازی جهت مبارزه با تروریست‌ها
۴۲۷	 هدف استراتژیک ۳: محروم‌سازی تروریست‌ها از منابع تسهیل‌کننده مسافرت
۴۳۵	 ستون ۲: محروم‌سازی تروریست‌ها از توانایی ورود/خروج به ایالات متحده و مسافرت درون این کشور
۴۳۵	 هدف استراتژیک ۱: منع تروریست‌ها برای عبور از مرزهای ایالات متحده
۴۴۳	 هدف استراتژیک ۲: ارتقاء توانایی‌های دولت ایالات متحده برای شناسایی و محدودسازی مسافرت‌ها
۴۴۸	 هدف استراتژیک ۳: تقویت سیستم‌های راستی‌آزمای هویت
۴۵۵	 پیش به سوی آینده

فصل سیزدهم

تحويل يا توقيف: روش‌های ضد تروریستی شاخه ویژه اف‌بی‌آی و سیا

۴۵۷	 مقدمه
۴۵۹	 حلقه خرابکاری «اپفل»
۴۶۲	 اطلاع یافتن اف‌بی‌آی و آغاز تحقیقات
۴۶۴	 تحويل ابو عمر
۴۶۸	 سنجش کارایی
۴۶۸	 جمع‌آوری اطلاعات: اپفل
۴۷۰	 جمع‌آوری اطلاعات: نصر
۴۷۲	 مقایسه پرونده‌ها: روزهای فعال و روش اتمام
۴۷۲	 فون آپن
۴۷۵	 نصر
۴۷۷	 مقایسه پرونده‌ها: روابط کشورها
۴۷۸	 فون آپن
۴۷۸	 نصر
۴۷۹	 تأیید رویه‌های حقوقی
۴۸۰	 مفاهیم سیاستی
۴۸۰	 اپراتور / متخصص
۴۸۲	 سیاست‌گذار
۴۸۵	 تجربیات به‌دست‌آمده
۴۹۰	 یادداشت